[2021] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1

ਇੰਡੀਅਨ ਸਕੂਲ, ਜੋਧਪੁਰ & ਅਨੁ.
ਬਨਾਮ
ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ & ਓਆਰ.ਐਸ.
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1724 ਦੀ 2021)
ਮਈ 03, 2021

[ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿੱਖਿਆ/ਸਿੱਖਿਆਗਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ:

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 2016 – ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 4, 6-11, 15 ਅਤੇ 16 – ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ) ਨਿਯਮ, 2017 – ਨਿਯਮ 3, 4, 6-8 ਅਤੇ 11 –ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ – ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ; ਅਤੇ ਆਰਟ. 19(1)(g) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ – ਜਾਇਜ਼ਾਕਾਰੀ ਦੀ –ਫੈਸਲਾ: ਜਾਇਜ਼ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਟਸ 13(2) ਅਤੇ 19(1)(g) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ 4, 7 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ –2016 ਦਾ ਐਕਟ ਨਿਯਮਨ ਤੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਹੈ – ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ – ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟਸ 13(2) ਅਤੇ 19(1)(g).

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 2016 – ਧਾਰਾ 18 – ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ, ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਦੇ 70% ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ 60% ਦੀ ਘਟਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ – ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੌਤੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮੇਤ 2020-21 ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ - ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਯੂ/ਕਲਾ. 162 - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਜਾਇਜ਼ ਸਹਾਇਕ ਕੰਟਰੈਕਟਸ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਨੈਕਸ਼ਨ, ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ- ਨਾਲ ਹੀ, 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ 2016 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ - ਲੌਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਬਚਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਾਗਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਣਵਰਤੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ/ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ-ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2005–ਰਾਜਸਥਾਨ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 2020 – ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1.1 ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ 2016 ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ-

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲ (ਫ਼ੀਸ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 2016 ਅਤੇ ਨਿਯਮ- ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲ (ਫ਼ੀਸ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 2017 ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4, 7 ਅਤੇ 10 ਦਰਸਾਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ 2016 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 13(2) ਅਤੇ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। [ਪੈਰਾ 52][58-D-F]

1.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਿਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ। ਆਮ ਵਰਦੀ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਦਾ 15 ਫੀਸਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਣਵਰਤੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ/ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਡਾਟਾ ਸਕੂਲ-ਵਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟਾਲਣਯੋਗ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ, ਇੱਕ- ਸਮਾਂ ਮਾਪ [ਪਾਰਾ 114, 118][99-F-G; 102-ਸੀ-ਡੀ]

2. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣ ਲਈ “ਸਿਰਫ਼” ਅਤੇ “ਮਨਜ਼ੂਰ” ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਫੀਸ. [ਪੈਰਾ 19][37-A-B]

ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 481 : [2002] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 587; ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2012] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 715; ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 697 : 2003 (2) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 474; ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 537 : [2005] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 603; ਮਾਡਰਨ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2004) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 583; ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2009] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 631; ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353 : 2004 (1) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 668; ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਡੈਂਟਲ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 2009 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਮ.ਪੀ. 760 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.1 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਹ ਐਕਟ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ (ਲਗਭਗ 34,000) ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਕੇਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।ਇਸ ਕਾਰਨ, 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ।ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਜ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨਿਤ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਐਕਟ ਇੱਕ ਨਿਯਮਨ ਤੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(ਟੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 2(ਪੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।[ਪੈਰਾ 20-22]

3.2 ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਕ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 25]

3.3 ਜੋ ਗੱਲ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰੈਵੇਨਿਊ ਸਰਪਲਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 7 ਅਤੇ 10 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਡੀਐਫ਼ਆਰਸੀ) ਅਤੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ/ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ, ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਲੈਵਲ ਫੀ ਕਮੇਟੀ (ਐਸਐਲਐਫ਼ਸੀ) ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਾਮੰਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਜਦਕਿ, ਜੇਕਰ ਐਸਐਲਐਫ਼ਸੀ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ 2016 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਡੀਐਫ਼ਆਰਸੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 26]

3.4 ਐਸਐਲਐਫ਼ਸੀ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਡੀਐਫ਼ਆਰਸੀ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਜੋ ਉਸਦੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ, ਐਸਐਲਐਫ਼ਸੀ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਾਮੰਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਗ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27]

3.5 ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਰੇਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।ਧਾਰਾ 4(1)(ਬੀ) ਦਾ ਕਲਪਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।ਧਾਰਾ 4(1)(ਸੀ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਉੱਤੇ, ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਲਾਟ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲਾਟਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਲਾਟ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਦੁਆਰਾ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੋਟੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਡ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਵੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ।ਤਰਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਟ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਉਹਨਾਂ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।ਹੋਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰ ਅਤੇ ਸਕੂਲ

ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉੱਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਵਾਕਿਫ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਟ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ, ਲਾਟ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28-29]

3.6 SLFC ਦੀ ਰਚਨਾ ਐਕਟ 2016 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2)(a) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਕੱਤਰ-ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ (ਐਕਸ ਓਫਿਸਿਓ); ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਪਕ ਜੋ ਕਿ SLFC ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ; ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਾਪੇ ਜੋ ਕਿ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਲਾਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਟਰੀ ਕਰਕੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ।SLFC ਵਿੱਚ ਦਸ ਮੈਂਬਰ ਹਨ-ਪੰਜ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਾਪੇ ਹਨ।SLFC ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਕਿਸਮ ਲਈ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 30]

3.7 ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਸਿਰਫ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ SLFC ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਧਾਰਾ 6 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 6(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।ਧਾਰਾ 6(1) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸਵਾਯੱਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ।SLFC ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ।ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 6(2) ਅਧੀਨ SLFC ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਕਿਉਂਕਿ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ DFRC ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ।ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ-ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਲਈ, 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯੱਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ SLFC ਨਾਲ ਬਾਤਚੀਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਕਮੇਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਾਪੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀਕਰਣ ਹੈ।SLFC ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਕਰਕੇ। [ਪੈਰਾ 33, 35]

3.8 ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਸਮੇਤ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਰੈਗੁਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼, ਸਭ ਸੰਬੰਧਿਤ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹਨ।ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਹੈ।ਇਹ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) ਅਨੁਸਾਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੇਰੋਕਟੋਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36]

3.9 ਧਾਰਾ 7(1) ਦੀ ਸਾਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ "ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ" ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ "ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ/ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ, ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 37-38]

3.10 ਐਕਟ ਦੇ 2016 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਧਾਰਣ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਫੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੁਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਹੋਵੇਗੀ - ਜੋ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। [ਪੈਰਾ 39]

3.11 ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(5) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਪਲੱਸ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਤੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਵਿੱਚ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ।ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੀ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 41]

3.12 ਧਾਰਾ 10 ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ, ਭਾਵ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੜ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਜੋ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ 'ਤੇ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਯਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਿੱਤ 19(1)(ਜੀ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਜੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਨਾਫਾਖੋਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 42-43]

3.13 ਧਾਰਾ 15 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਧਾਰਾ 16 ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਅਨੁਪਾਲਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਿੱਤ 19(1)(ਜੀ) ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 44]

3.14 ਨਿਯਮ 3 ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਸਬੰਧੀ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 46][52-D-F]

3.15 ਨਿਯਮ 4 ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫ਼ਰਜ਼ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਟਰਮ ਫੀਸ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕੇ।ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਜੋ ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਥਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਤਚੀਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ। [ਪੈਰਾ 47]

3.16 ਨਿਯਮ 6 ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਲਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 6 ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਿੱਤ 19(1)(ਜੀ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 48]

3.17 ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8 ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹਨ।ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਿੱਤ 19(1)(ਜੀ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਸਮੇਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਵੀ। [ਪੈਰਾ 49]

3.18 ਨਿਯਮ 11 ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਿੱਤ 19(1)(ਜੀ) ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ।ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਨਕਾਰੀ-ਕਮ-ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਯਮ 11 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿ ਫੀਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੁਨਾਫਾ ਵਾਪਸ ਪਲਾਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।ਵਾਜਬ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 11 ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਿੱਤ

19(1)(ਜੀ) ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

[ਪੈਰਾ 50]

3.19 ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ (ਸਕੂਲ) ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਆਰ.ਟੀ.ਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2016 ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਐਕਟ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ।ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਰ.ਟੀ.ਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।ਇਹ 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ “ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ” ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਮੰਡੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਨਾ ਕਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਹੋਵੇ।ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਫੀਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦਾਨ ਜਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤਯ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਤਯ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ ਜਾਂ ਸਟੈਟਿਊਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾਇਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2016 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾਇਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ।2016 ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਐਕਟ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 51]

4.1 ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਮੋਡੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸੋਧ/ਘਟਾਉ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੋਰਮ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ।ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਨਾਂਕ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚੋਲਣ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।ਇਹ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਉਹ ਨਿਰੀਖਣ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੋਧ/ਘਟਾਉ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖਤ ਇਕਸਾਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨ ਲਿਆ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।ਕਿਉਂਕਿ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ, ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ, ਦਿਨਾਂਕ 28.10.2020 ਦਾ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਹੁਕਮ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 63]

4.2 ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੂਰੇ ਲੌਕਡਾਉਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ ਸੀ।ਇਸ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਰਥਚਾਰੇ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਮਰੱਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।.ਦ ਮਾਪੇ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਪੂਰੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਆਂ) ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਭਾਸ਼ਣ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 09.04.2020 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜਿਸਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 07.07.2020 ਦੁਆਰਾ। [ਪੈਰਾ 86][81-C-F]

4.3 ਸਕਿੰਟ 18 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਰਾਜ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਐਕਟ 2016 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਅਤੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਨਿਯਮ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਜੇਕਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 91][82-F-G]

4.4 ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਐਕਟ ਦੇ 2016 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੰਤਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਰੂਪ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਅਤੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਹੈ।ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਟੇਟਿਡ ਫੰਕਸ਼ਨਰੀਜ਼/ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਮੋਡੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਜਦਕਿ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੰਡੇਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਚਿੰਤਿਤ ਫੰਕਸ਼ਨਰੀਜ਼/ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ 2016 ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕਤ

4.5 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਜੋ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਧਾਰਾ 18, 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 93]

4.6 ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2016 ਦਾ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਕੋਡ ਹੈ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਕਿਵੇਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਜੋ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤਾਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਮੇਤ ਇਸ ਦੀ ਘਟਾਉਣਾ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਤੰਤਰ ਤੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਨਿਕਲੇ। [ਪੈਰਾ 94][83-ਐਫ-ਐਚ; 84-ਏ-ਸੀ]

4.7 ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤਾਂ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ।ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੈਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦਾ।ਇਸ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਰੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 961]

4.8 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲੇ ਹੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਡੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ 2005 ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਯਾਨੀ ਕਿ, 2020 ਦਾ ਐਕਟ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਹੈ।ਇਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਣਕ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੈਧ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਾਰਾਂ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਣਕ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ "ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ" ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ (ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਚਿੰਤਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਘਟਾਈ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ)। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੈਧ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਾਰਾਂ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਜੇਕਰ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਲਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਸੀਮ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਰਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਇੱਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੈਂਡੋਰਾ ਦਾ ਬਾਕਸ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਉਪਾਯ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਅਤੇ ਅਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ ਇਮਾਨਦਾਰ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾ ਦੇਵੇਗਾ - ਜੋ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿੰਦਾ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ(ਆਂ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ — ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।ਰਾਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਣਕ ਸੰਬੰ

4.9 ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ "ਉਚਿਤ" ਅਤੇ "ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ" ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਐਕਟ, 1955 ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਟੈਰਿਫ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਚਾਰਣ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ, ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੀ ਘਟਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਖਾਸ

ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਫੀਸ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਬਦਲ ਜਾਵੇ। ਪਰਿਣਾਮਸਵਰੂਪ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।[ਪੈਰਾ 99]

4.10 ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਦਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਲਾਨਾ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹੇ 2020-21 ਲਈ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ।ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।ਭਾਵੇਂਕਿ, ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਆਵਰਤੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।ਕਿਉਂਕਿ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮੁੱਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਸਮੇਤ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵੀ।ਹੋਰ, ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੇ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਦਾਇਤ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ - ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, 28.10.2020 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

[ਪੈਰਾ 100]

4.11 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਮੌਜੂਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹਨ।ਭਾਵੇਂਕਿ, ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਆਦੇਸ਼ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਕਿਉਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ (ਐਕਸ ਅਫਿਸਿਓ) ਹਨ ਜੋ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ।2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ।

4.12 ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਰਤੂੰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਟੈਟਿਊਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 72, 28.10.2020 ਦੇ ਚੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ।

4.13 ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਰੋਗ ਐਕਟ, 2020 ਤਾਰੀਕ ਦੇ ਉਲਟ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ 28.10.2020। ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਪਾਅ 2020 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਵਾਈ, ਰੇਲ, ਸੜਕ, ਹਸਪਤਾਲ, ਦੇ "ਟੈਰਿਫ" ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸਥਾਈ ਰਿਹਾਇਸ਼। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰਿਤ

ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਨਾਲ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਫਤਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਤ ਮਿਆਰੀ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫੈਲਿਆ ਦੇ ਟੈਰਿਫ, ਫੀਸ ਜਾਂ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ [ਪੈਰਾ 112][97-C; 98-F-H; 99-ਏ]

4.14 ਇੱਕ ਤਰਜੀਹ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਆਦਰ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਸਰੋਤ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਈ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਜੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ. ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਸੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ (ਸਕੂਲਾਂ) ਦੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਆਂ) ਅਕਾਦਮਿਕ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅ/ਵਿਕਲਪ ਸਾਲ 2020-21 ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਣਵਰਤੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਬਚਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਹੈ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਲਈ ਜਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਦਾ 25 ਫੀਸਦੀ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੂਲ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਹੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਥਿਤੀ, ਮਾਨਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 113][99-B-F]

4.15 ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਜੀਵਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਉਪਚਾਰ ਲੈਣਾ ਹੈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਸਮਾਂ-ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਹੈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ "ਜੀਓ ਅਤੇ ਜੀਣ ਦਿਓ" ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 114][99-G-H; 100-ਏ]

4.16 ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਲਈ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਫੀਸ ਮੰਗਣਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੌਕਡਾਊਨ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਾਲ 2020-1 ਦੌਰਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਬਚਾਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਆਵਰਤੀ ਲਾਗਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ/ ਡੀਜ਼ਲ, ਬਿਜਲੀ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਖਰਚੇ, ਆਦਿ। ਦਰਅਸਲ, ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਾਗਤ ਇਸ ਲਈ ਬਚਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਰਕਮ ਜੋ ਅਣਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਾਏਗੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਕੂਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਿਆਦ। ਫੀਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕੁਇਡ ਪ੍ਰੋ-ਕੋ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਸਹੀ (ਤੱਥੀ) ਅਨੁਭਵੀ ਡੇਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ। ਗਣਿਤ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਟੀਕਤਾ ਪਹੁੰਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਆਂ) ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਦਾ ਲਗਭਗ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਚਾਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ/ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਬੰਧਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ. [ਪੈਰਾ 115][100-ਬੀ-ਈ]

4.17 ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 15 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਏ ਗਏ ਓਵਰਹੈੱਡਸ/ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਰਗੂਏਂਡੋ, ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਬਚਤ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ 15 ਫੀਸਦੀ (ਸਾਲ 2020-2021 ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ) ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 116][100-ਈ-ਐਚ; 101-ਏ]

4.18 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅੱਗੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ/ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਮਿਲੇ ਫਾਇੰਦੇ ਸਮੇਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ। ਪਰੰਤੂ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਕੂਲ-ਅਨੁਸਾਰ ਜੋੜਨ ਕਾਰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਸਮੇਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ 36,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰੀ ਦੇ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ, ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸਬੰਧਤ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਗੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ, ਪਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਵਰਤੀ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸ ਰਕਮ ਉੱਤੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਕੇ।

(ii) ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ 05.08.2021 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਸਿਕ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 08.02.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ) ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪੈਟਰਨ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਗੇ।

(iv) ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ਬਕਾਇਆ/ਬਾਕੀ ਫੀਸਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਜਾਂ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਰੋਕੇਗਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉਸ ਖਾਤੇ ਉੱਤੇ ਰੋਕੇਗਾ ਨਹੀਂ।

(v) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮਾਪੇ/ਵਾਰਡਨ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਇਹਨਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਸ-ਟੂ-ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ।

(vi) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2021-22 ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(vii) ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ/ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਗਲੇ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਕਲਾਸ

X ਅਤੇ XII ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੀਸ/ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਗੈਰ-ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਰੋਕੇਗਾ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਮਾਪਿਆਂ/ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਉੱਡਰਟੇਕਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ। [ਪੈਰਾ 117]

4.19 ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 15 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 25 ਫੀਸਦੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਆਂ) ਨੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ 10 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੂ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੱਕ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।[ਪੈਰਾ 118]

ਰਾਮਜਾਸ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਲਾ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 9688 ਦੇ 2018; ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਦਿੱਲੀ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2993 ਦੇ 2020; ਪ੍ਰਮਾਤੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਕਲਚਰਲ ਟਰੱਸਟ (ਰਜਿਸਟਰਡ) & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ & ਓਰਸ. (2014) 8 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2014] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 712; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਟੇਟ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਨੰਦਲਾਲ ਜੈਸਵਾਲ & ਓਰਸ. (1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 566 : [1987] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਪਠਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਸੁਲੇਮਾਨ ਰਹਿਮਤਖਾਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਸਟੇਟ & ਓਰਸ. (2014) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 156 : 2013 (12) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 446; ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ & ਅਨ੍. ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰ ਪੰਚਾਇਤ & ਓਰਸ. (2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 712 : [2003] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 799; ਐਮ.ਟੀ. ਖਾਨ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ & ਓਰਸ. (2004) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267 : [2004] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 117; ਐਨ. ਮਣੀ ਬਨਾਮ ਸੰਗੀਤਾ ਥੀਏਟਰ & ਓਰਸ. (2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 278; ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਮੂਲਚੰਦ ਖਰੈਤੀ ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ (2018) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 321 : [2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 939 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2002] 3 ਸਪਲ. SCR 587 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2012] 2 SCR 715 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2003] 2 ਸਪਲ. SCR 474 ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2005] 2 ਸਪਲ. SCR 603 ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(2004) 5 SCC 583 ਨੇ ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

[2009] 12 SCR 631 ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2004] 1 ਸਪਲ. SCR 668 ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2014] 11 SCR 712 ਪੈਰਾ 70 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1 ਪੈਰਾ 71 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2013] 12 SCR 446 ਪੈਰਾ 71 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2003] 2 ਐਸਸੀਆਰ 799 ਪੈਰਾ 73 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2004] 1 SCR 117 ਪੈਰਾ 73 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(2004) 12 SCC 278 ਪੈਰਾ 73 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2018] 7 SCR 939 ਪੈਰਾ 95 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1955] 2 ਐਸਸੀਆਰ 225 ਪੈਰਾ 97 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2011] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1173 ਪੈਰਾ 97 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1724 ਦਾ 2021.

ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 14.08.2019 ਦੇ ਅਧੀਨ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6453 ਦਾ 2018 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6414 ਦਾ 2018 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5080 ਦਾ 2017 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5088 ਦਾ 2017 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6454 ਦਾ 2018 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6480 ਦਾ 2018 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6485 ਦਾ 2018 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6491 ਦਾ 2018 ਨਾਲ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6492 ਦਾ 2018 ਅਤੇ ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7919 ਦਾ 2018.

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1713-1722, 1723, 1725, 1729, 1730, 1726, 1727-28, 1732, 1731, 1733-35, 1736 ਦਾ 2021.

ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਪੱਲਵ ਸ਼ਿਸ਼ੋਦੀਆ, ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਘਵੀ, ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਨੂਰੂਪ ਸਿੰਘੀ, ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ, ਅੰਕਿਤ ਅਨੰਦਰਾਜ ਸ਼ਾਹ, ਮਿਸ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਜੈਨ, ਸੌਰਭ ਰਾਜਪਾਲ, ਮਿਸ ਅੰਸ਼ੁਲਾ ਲਾਰੋਇਆ, ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਚੇਤੀ, ਮਿਸ ਪਦਮਾ ਪ੍ਰਿਯਾ, ਅੰਚਿਤ ਭੰਡਾਰੀ, ਮਿਸ ਸ਼੍ਰੇਯਾ ਗੁਪਤਾ, ਕੇ. ਪਾਰੀਵੇਂਧਨ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਝਾ, ਮਿਸ ਪਦਮਹਲਕਸ਼ਮੀ ਅਯੰਗਾਰ, ਨਿਸ਼ਕਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਵਿਦਿਤ ਮੋਂਗਾ, ਅਜ਼ੀਮ ਸੈਮੂਅਲ, ਮਿਸ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਿਸ਼ਬ ਖੰਡੇਲਵਾਲ, ਮਿਸ ਡੇਜ਼ੀ ਹੈਨਾ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਕਸਲੀਵਾਲ, ਮਿਸ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਡੇਵ, ਮਿਸ ਗੌਰੀ ਜਸਾਨਾ, ਪ੍ਰਖਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਨੀਲ ਸੰਦਰੀਆ, ਸੰਤੋਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨੀਰਜ ਸ਼ੇਖਰ, ਰੋਮੀ ਚਾਕੋ, ਸ਼ਕਤੀ ਚੰਦ ਜੈਦਵਾਲ, ਮਿਸ ਅੰਸ਼ੁਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮਿਤ ਛੰਗਾਂਜ, ਭ੍ਰਿਗੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਅਨੀਸ਼ਾ ਉਪਾਧਯਾਯ, ਐਮ/ਐਸ. ਉਨੁਕ ਲੀਗਲ ਐਲ.ਐਲ.ਪੀ., ਡਾ, ਰਾਜਨ ਦੇਓ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਖਰਲੀਆ), ਮਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਗਿਆ ਬਘੇਲ, ਰੂਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਮੀਯ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਨੀਲਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਪੰਖੁੜੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਲੇਕਸ਼ੇਹੇਂਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਬਹੁਗੁਣਾ, ਅਨਿਲੇਂਦਰ ਪਾਂਡੇ, ਚਰਨ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ, ਸੰਦੀਪ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਨ

ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਇਹ ਦੋ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

2. ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਛੇ ਅਪੀਲਾਂ1$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 14.08.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ2$_{SUPERSCRIPT}$ ਉਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜੈਪੁਰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 11.02.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ

ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜੋਧਪੁਰ ਸੀਟ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ (ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨਾਂ) ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 20163SUPERSCRIPT, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 4, 6 ਤੋਂ 11, 15 ਅਤੇ 16 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ) ਨਿਯਮ, 20174SUPERSCRIPT, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮ 3, 4, 6 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 11 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਡ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 19(1)(ਗ) ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

3. ਦੂਜੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ5SUPERSCRIPT, ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 18.12.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 09.04.2020, 07.07.2020 ਅਤੇ 28.10.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ 2020 ਤੋਂ ਮਹਾਮਾਰੀ (ਲੈਕਡਾਊਨ) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੋਰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਲੇਬਸ ਘਟਾਉਣ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਦਾ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ 60 ਫੀਸਦੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਬੋਰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਮਾਰਚ 2020 ਤੋਂ ਮਹਾਂਮਾਰੀ (ਲਾਕਡਾਊਨ)।

4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 36,000 ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਸਮੇਤ 220 ਅਲਪਸੰਖਿਆਕ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਨ। ਅਨੁਸਾਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਕੇ ਸੁਣਵਾਈ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦੋ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਠਣਗੇ।

ਪਹਿਲਾ ਸੈੱਟ:

5. ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਕੇ, ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਗ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੋਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ6 ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਾਕੀ ਅੱਠ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਯਾਨੀ ਪੰਜ ਮਾਪੇ, ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ। ਇਸ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੰਜ ਮਾਪੇ, ਜੋ ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹਨ, ਉਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2009 ਅਧੀਨ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਲਾਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣਗੇ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਆਪਕ ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਨੁਕੂਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਗੇ, ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਮਤਭੇਦ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, 2016 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੇ ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ

ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮਾਪੇ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੇ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਗ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ। ਮਾਪੇ- ਅਧਿਆਪਕ ਜੋੜੀ ਜੋ SLFC ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਵੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਉੱਤਮਤਾ ਵੱਲ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਬੰਧਤ. ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ। ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ 2016 ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਰਹੇਗਾ ਨਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਆਮ ਮਹਿੰਗਾਈ ਜਾਂ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਮਕਸਦ.

6. 2016 ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਵੀ ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੁਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ8 ਅਤੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ, ਖੋਜ, ਜ਼ਬਤੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਰੈਸ ਐਕਸਟਰਾ ਕੋਮਰਸੀਅਮ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਸਕੂਲ

ਪ੍ਰਬੰਧਨ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਅੰਤਹੀਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ, ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜਤਨ, ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਤੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਅੰਤਤਃ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ — ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ, ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਸਕੂਲ-ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਖਤ ਜਾਂ ਇਕਸਾਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਕ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਵਿਸ਼ਾਤਮਕ ਅਤੇ ਬੇਤੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਸਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਾਰਗਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੈਰਿਟੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਨੁਸਾਰ, 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

7. ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਮ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ & ਓਰਸ.9 ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਥਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਅਨੁ.10 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ, ਮੈਡੀਸਨ ਆਦਿ ਲਈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। 2016 ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ

ਐਕਟ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ—ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਬੰਧੀ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਵਸਤੂ/ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਆਰ.ਟੀ.ਈ ਐਕਟ11$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ12$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

10. ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰਕ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 2016 ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਇੱਕ ਨਿਯਮਨਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਬਲਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਠੀਕ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਤਭੇਦ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ-ਕਮ-ਨਿਯਮਨਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਾਹਰੀ ਨਿਯਮਨ ਲਈ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ & ਅਨ੍. ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ & ਓਰਸ.13, ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ & ਓਰਸ.14, ਮਾਡਰਨ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਓਰਸ.15, ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਅਨੈਡਿਡ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਜ਼ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਦਿੱਲੀ & ਓਰਸ.16 ਅਤੇ ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ & ਓਰਸ.17। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਹਰੀ ਫੀਸ ਨਿਯਮਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) & ਅਨੁਚਛੇਦ 30 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਰਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਤੁਕੇ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹਨ।

11. ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਨੇ 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਦੇ ਨਾਮਕਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ, 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੇ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਈਪਸੋ ਫੈਕਟੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਦੇਹਜਨਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੋਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਬੰਧੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

12. ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ 2016 ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਣ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ, 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ 14.08.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ), ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ), ਮੌਡਰਨ ਸਕੂਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮੌਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

"19. ਇਸ ਲਈ, ਮੌਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਨ ਉਪਾਅਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ, ਇਹ ਆਈਪਸੋ ਫੈਕਟੋ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਿਯਮਨ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਉਦੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ ਟੀਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੰਜ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪੰਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਕ ਮਿੱਠਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ/ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਪਾਯ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਪਾਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ੍ਵਾਯੱਤਤਾ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕੀ ਪਾਬੰਧੀਆਂ ਹਨ।

20. ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਬਰੀ ਉਪਾਯਾਂ ਅਤੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ 'ਤੇ ਸਵਿਚ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਾਂਛਿਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤੰਤਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਸਾਥੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਤੁਕੀ ਪਾਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਰਿਦ੍ਰਿਸ਼ਿਆ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਆਸ਼ਵਾਸਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13 ਤੋਂ 18 ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 11 ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਾਲ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਧਾਰਣ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਮਨਘੜੰਤ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਦੇ ਦੂਰ ਦੀ ਕੌੜੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਿਯਮ ਉਪ-ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਮੂਲ ਐਕਟ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਹਨ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਸਰਾਸਰ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ।

21. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 13(2) ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ, ਕਾਫੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਿਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਮੁੜ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਢਾਂਚਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(g) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਉਚਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 13(2) ਅਤੇ 19(1)(g) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਸਫਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੁਕਾਵਟ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

14. ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਪੱਲਵ ਸ਼ਿਸ਼ੋਦੀਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

15. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਨੇ 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

16. ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਾਰ ਰਿਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 75 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿਣਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੀਸ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਹਰੇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਨ ਉਪਾਯ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਵੱਧ ਫੀਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚਾਰਜ ਵਸੂਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਐਸੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੀਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

17. ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 76 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਧ ਫੀਸ ਨਾ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਯਮਨ ਢਾਂਚਾ ਕਿਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰੋਕਤ), ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਉੱਪਰੋਕਤ), ਮਾਡਰਨ ਸਕੂਲ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲਈ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣਾ। ਅੱਗੇ, ਫਿਕਸੇਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਡੈਂਟਲ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ.18 , ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

"42. ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4(1) ਅਤੇ 4(8) ਨੂੰ 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਪ- ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ 2007 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਉਪਲਬਧ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਅਧਿਆਪਨ, ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ 'ਤੇ ਖਰਚਾ, ਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਰਪਲੱਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ, ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਸੰਸਥਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਗਤ ਹਿੱਸੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਰਪਲੱਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ. 2007 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(8) ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸ. ਹਰੇਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਇਸ ਲਈ, ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਸਾਰੇ ਲਾਗਤ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਜਬ ਸਰਪਲੱਸ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ 2007 ਐਕਟ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2007 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ 2007 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਾਰਕ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਰਕਮ। ਬਲੈਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਨਿਰਧਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਅੱਠਵੀਂ ਐਡ., ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਏਜੰਸੀ। ਕਮੇਟੀ, ਇਸ ਲਈ, ਜਦਕਿ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਕਿ ਇਹ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ 2007 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਾਰਕ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਨਹੀਂ। ਸਮੀਕਰਨ 2007 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਵਿੱਚ "ਫ਼ੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੀ ਸਥਿਰ ਰਹੇ 2007 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(8) ਵਿੱਚ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪੀਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ.19, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ। 2007 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4(1), 4(8) ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਪਦਾਰਥ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 2007 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਐਕਟ. ਇਸ ਲਈ 2007 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਨਿਜੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ।"

18. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵੇਚਨਾ ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 81 ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਨਿਯਮਨ ਤੰਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮਨ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੋਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 90 ਤੋਂ 92 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

“90. ਇਸ ਲਈ, ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਵੀ, ਨਿਯਮਨ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਨ ਢਾਂਚਾ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਹੋਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ।

“91. ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਜਦੋਂ ਨਿਯਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਜਦੋਂ ਨਿਯਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਰ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਨ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਲਿਸ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਭਲਾਈ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਸਕਤ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਸਮਾਜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਉਤਥਾਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕਿ, ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਇਨਪੁਟਸ ਅਤੇ ਆਉਟਪੁਟਸ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਢਲੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਉਪਕਰਣਾਂ ਵਰਗੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਮਾਨ ਮਾਰਜਿਨਲ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵਿੱਤ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਾਪਸੀ ਹੋਰ ਰਾਜ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ, ਜਦਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਨਿਯਮਨ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।”

92. ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਗ਼ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿੱਜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹੱਤਵਾਕਾਂਕਸ਼ੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਣ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦਾਖਲਾ ਜਾਂ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ20 ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਸੀ.ਈ.ਟੀ. ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਇਸ ਸਵਾਯੱਤਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ਦਾਖਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ "ਤਿੰਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ" ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ, ਸੀ.ਈ.ਟੀ. ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਉਦੇਸ਼ ਮੈਰਿਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ

ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਰ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਈ.ਟੀ. ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨ ਕੇ ਹੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਆਦਿ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਹਰਾ ਕਾਰਜ ਨਿਯਮਤਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਹਿਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੋ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਇਸ ਲਈ, ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਬਦਲਦੇ ਸਮਿਆਂ ਅਤੇ ਬਦਲਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ/ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

19. ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ "ਉਚਿਤ" ਅਤੇ "ਮਨਜ਼ੂਰਯੋਗ" ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਨਿਯਮਤਾ ਤੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

20. ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਕਟ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ (ਨਿਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਗ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਡ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ? 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ (ਲਗਭਗ 34,000) ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਕੇਲੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ, 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ। ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਇੱਕ ਨਿਯਮਨ ਤੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਕਮ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲਾ ਸਕੂਲ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ (ਭਾਵ, ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲ)। "ਸਕੂਲ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(ਟੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> "2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ.- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ,-
> xxx xxx xxx
> (ਟੀ) “ਸਕੂਲ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਕੂਲ ਜੋ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਅਤੇ ਉੱਚ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਅੱਧ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲਾ, ਸਮੇਤ ਉਹ ਸਕੂਲ ਜੋ ਘੱਟ ਸੰਖਿਅਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;"

21. "ਨਿਜੀ ਸਕੂਲ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(ਪੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> “2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ.- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ,-
>
> xxx xxx xxx

(p) "ਨਿਜੀ ਸਕੂਲ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਨ-ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1989 (ਐਕਟ ਨੰਬਰ 19 ਦੇ 1992) ਦੇ ਧਾਰਾ 2(q) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ -

(i) ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ; ਅਤੇ

(ii) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਕੂਲ;

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2(t) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2(p) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

22. 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਐਕਟ ਦੇ 2016 ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। "ਫੀਸ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 2(h) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ.- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ,-

xxx xxx xxx

(h) "ਫੀਸ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ, ਜਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਵੀ ਸੱਦੀ ਜਾਵੇ, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ;

23. "ਫੀਸ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"8. ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕਾਰਕ। - ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾਮਤ:

(a) ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(b) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਵੱਤਾਪੂਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਜਾਂ ਵੈੱਬ-ਸਾਈਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ;

(c) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਆਰ ਅਨੁਸਾਰ;

(d) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ 'ਤੇ ਖਰਚ;

(e) ਗੈਰ-ਰਹਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੈਰਿਟੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕ ਫੰਡ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ 'ਚ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੱਦਾਂ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(f) ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਿਆ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਘਟਕ;

(g) ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ ਵਾਧੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਕਮ;

(h) ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨੀ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਰਚ;

(i) ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਾਜਸਵ ਅਧਿਕਤਾ; ਅਤੇ

(j) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਕ।"

24. ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 10 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"10. ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕ। - ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 'ਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫੀਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:-

(i) ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ;

(ii) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ;

(iii) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਰਨਾ, ਘੋੜਸਵਾਰੀ, ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ੀ, ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪਰਫਾਰਮਿੰਗ ਆਰਟ ਆਦਿ;

(iv) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਨੋਟਬੁੱਕਾਂ, ਆਦਿ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ;

(v) ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਨਾਸ਼ਤੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ; ਅਤੇ

(vi) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰਕ।"

25. ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ਯਪੂਰਣ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦਾ ਕਲੋਜ਼ (ਅ) ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਚ ਬਲ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 'ਚ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਕ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 'ਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਸਪੈਸ਼ਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

26. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਗੱਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰੈਵੇਨਿਊ ਸਰਪਲਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਤਃ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ

ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਨਾਮਤਃ, ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ.) ਅਤੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਣ/ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਲੈ ਲਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਤਬ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਐੱਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਾਮਂਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਜਦਕਿ, ਜੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਫੀਸ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

27. ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ, ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਾਮੰਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਗ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

28. 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“4. ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ. - (1)(ਕ) ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

(ਖ) ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਘ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਰੁਪਏ, ਪਿੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਠਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(ਗ) ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉੱਤੇ, ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਲਾਟ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲਾਟਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਲਾਟਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2)(ਕ) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, -

(i) ਚੇਅਰਪਰਸਨ - ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ;

(ii) ਸੈਕਰੇਟਰੀ - ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ;

(iii) ਮੈਂਬਰ - ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਪਕ;

(iv) ਮੈਂਬਰ - ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ।

(ਖ) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤੁਰੰਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(ਗ) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਇੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਲਾਟਰੀ ਦੁਆਰਾ

ਲਾਟ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਡੀ) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਈ) ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ 15 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4(1)(ਬੀ) ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਰ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 4(1)(ਸੀ) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਉੱਤੇ, ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ, ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਟੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰਡ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਵੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਟਰੀ ਉਹਨਾਂ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਡ ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੋਰ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਾ ਜਾਣਕਾਰ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉੱਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਪਰਿਚਿਤ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇੱਛੁਕ ਮਾਪੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

29. ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਟਰੀ ਦਾ ਡਰਾ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ, ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਡਰਾ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਇੱਕੋ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ।

30. ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਰਚਨਾ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2)(ਅ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਸਕੱਤਰ — ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ (ਐਕਸ ਆਫਿਸਿਓ); ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਪਕ ਜੋ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ; ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਾਪੇ ਜੋ ਇੱਛੁਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਲਾਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ — ਪੰਜ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਾਪੇ ਹਨ। ਇਸ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਇੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਮੁੜ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਕਿਸਮ ਲਈ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

31. 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 “ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ” ਅਤੇ “ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ” ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

32. ਧਾਰਾ 6 ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“6. ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ। - (1) ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(2) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਉੱਤੇ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖ ਦਰਸਾਏਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਉਲਝਣ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਫੀਸ ਪਲੱਸ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

(6) ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਹਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਦੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ।

(7) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ।

ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

33. ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ। ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(2) ਅਧੀਨ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਕੋਲ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ — ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

34. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(3) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੇਕਰ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕਾਦਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 7 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

35. ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ 2016 ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਦੇ 6 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ. ਇਹ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਬਣਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ SLFC ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਕਮੇਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜ ਮਾਪੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ. ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀਕਰਨ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ. SLFC ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ, ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ SLFC ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੀਸ ਬਣਤਰ. ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਵਾਬੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਿੰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ 'ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ SLFC ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣ ਲਈ।

36. ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਸਮੇਤ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਰੈਗੁਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼, ਸਭ ਸੰਬੰਧਿਤ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੈ, ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਫੀਸ

ਸਟਰੱਕਚਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਪਹਿਲੇ ਥਾਂ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

37. 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

“7. ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀ ਰੈਗੁਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। -

(1) ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਹਰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀ ਰੈਗੁਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ, ਨਾਮਤ:

(a) ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, - ਚੇਅਰਪਰਸਨ;

(b) ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ - ਮੈਂਬਰ;

(c) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ - ਮੈਂਬਰ;

(d) ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਟ੍ਰੈਜ਼ਰੀ ਦਾ ਟ੍ਰੈਜ਼ਰੀ ਅਫਸਰ - ਮੈਂਬਰ;

(e) ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ - ਐਕਸ-ਅਫਿਸ਼ੋ

(f) ਡਿਵੀਜਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ - ਮੈਂਬਰ-ਸੈਕਰੇਟਰੀ;

(g) ਡਿਵੀਜਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ - ਮੈਂਬਰ।

(2)(a) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(b) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੁੜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

(c) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਸਤੀਫਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਦਾ ਦਫਤਰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(d) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ, ਡਿਵੀਜਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

(e) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਉਹ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) ਦੀ ਸਾਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜਨਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ "ਡਿਵੀਜਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ" ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7(2)(a) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਸਾਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮਾਪਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦਾ ਬੱਚਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਡਿਵੀਜਨਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ ਖਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੈਂਬਰ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਡਿਵੀਜਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਲੇਖਾ, ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਰਡ ਆਰਟੀਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ।

38. ਇਹ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਗੇ ਕਿ ਉਸ/ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਲਪਸੰਖਿਆਕ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ, ਭਾਵ ਅਲਪਸੰਖਿਆਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਲਪਸੰਖਿਆਕ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਮਿਲੇ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ, ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ।

39. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, “ਨਿਰਧਾਰਣ” ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਹੋਵੇਗਾ — ਜੋ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਬਣੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

40. ਧਾਰਾ 9 ਵੱਲ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“9. ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ. - (1) ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਹੈ।

(2) ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡ ਮਾਸਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ, ਖੋਜ,

ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ, ਖਾਤਿਆਂ, ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ, ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ। ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 (ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਨੰ. 2 ਦੇ 1974) ਦੇ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ।

(3) ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1908 (ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਨੰ. 5 ਦੇ 1908) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਮਤੰਰ 'ਤੇ: -

(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੱਦਣਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ;

(ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ;

(iii) ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ;

(iv) ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;

(4) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦੇ।

(5) ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅੰਤਰਿਮ ਸਟੇ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਧੀਆ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਜਿਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਫੀਸ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੀ ਵਧੀਆ ਫੀਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ।

(6) ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।

(7) ਹਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਜੋ ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਗਾਏਗਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵੈਬ-ਸਾਈਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਵੈਬ-ਸਾਈਟ 'ਤੇ;

(8) ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖ ਦਰਸਾਏਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(9) ਡਿਵੀਜਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ। ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ, ਖਾਤਿਆਂ, ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਇਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1908 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

41. ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(5) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦੌਰਾਨ, ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਫੀਸ ਪਲੱਸ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਵਿੱਚ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨਿਤ ਹੈ। ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ।

42. ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ, ਭਾਵ, ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਜਾਂ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਯਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮੇਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੜ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕਮੇਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਧੀਨ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਦੇ ਗਠਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਲੋਕਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

43. ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਯਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

44. 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 15 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਧਾਰਾ 16, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਇਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

45. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ

ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ, 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3, 4, 6 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 11 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

46. ਨਿਯਮ 3 ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਤ, ਆਪਣੇ ਦਮ 'ਤੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।

47. ਨਿਯਮ 4 ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ-ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"4. ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ।ਸੰਘ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਏਗਾ ਅਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਨਾਮਤ:-

(i) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਟਰਮ ਫੀਸ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ;

(ii) ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ;

(iii) ਹੋਰ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(iv) ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ।" ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਨੂੰ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਟਰਮ ਫੀਸ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ; ਹੋਰ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਮਾਪੇ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਟਰਮ ਫੀਸ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਅਨਿਉਚਿਤ ਕਹਿਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਜੋ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਥਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਤਚੀਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਵੇਂ, 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਲਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਾਤਚੀਤ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਹਿ-ਪਾਠਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਫੀਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ।

48. ਨਿਯਮ 6 ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੇ ਕਰਤਵਿਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੂ ਕਰਤਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"6. ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਰਤਵਿਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ. - ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀ ਕਮੇਟੀ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਰਤਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਏਗੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਵੇਗੀ, ਨਾਮਤ:

(a) ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ;

(b) ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ, ਜੋ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਹਨ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ; ਅਤੇ

(c) ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣਾ।"

ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 6 ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(ਗ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਯਮ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਸਮੇਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਬੰਧੀ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

49. 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8 ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਾਮਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"7. ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ। - (1) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਰਮ-II ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਨੋਟਿਸ ਹਰ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(3) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਮਾਪੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ, ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੰਡੇਗਾ।

(5) ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ ਜਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਪ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

(6) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਾਪੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਰੱਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਲਾਟਰੀ ਰਾਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ।

8. ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ

ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। - (1) ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਗਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ-III ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ ਫਾਰਮ-IV ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਮੇਤ, ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ।

(3) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਾਰਮ-V ਵਿੱਚ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ, ਜੋ ਵੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਫਾਰਮ-VI ਵਿੱਚ, ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਮੇਤ।

ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਸਮੇਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਵੀ।

50. ਅਗਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਿਯਮ 11 ਨੂੰ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"11. ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ.- (1) ਹਰ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ,-

(a) ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਾਜੋ-ਸਾਮਾਨ, ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਉਪਕਰਣ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰੀ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਖਾਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਗੇ;

(b) ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਗਣ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ, ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹਰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ; ਅਤੇ

(c) ਖਾਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਗੇ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੱਦਾਂ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਾਊਚਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਜਦ ਤੱਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਆਡਿਟ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ।

(2) ਹਰ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

(a) ਜਨਰਲ ਰਜਿਸਟਰ;

(b) ਦਾਖਲਾ ਰਜਿਸਟਰ;

(c) ਫੀਸ ਰਸੀਦ;

(d) ਫੀਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ;

(e) ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ;

(f) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਖਾਤਾ;

(g) ਸਟਾਫ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਤਨਖਾਹ ਰਜਿਸਟਰ;

(h) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ;

(i) ਵਾਊਚਰ ਫਾਈਲ;

(j) ਚੈੱਕ ਰਜਿਸਟਰ;

(k) ਪਰਿਚਿਤ ਰੋਲ;

(l) ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰਾਂ;

(m) ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਬੁੱਕ;

(n) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫੀਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸੀਦ;

(o) ਕੰਟਿੰਜੈਂਸੀ ਖਰਚ ਰਜਿਸਟਰ;

(p) ਐਸੈਟ ਰਜਿਸਟਰ; ਅਤੇ

(q) ਬਿਲਡਿੰਗ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ।

(3) ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ (ਨਿਯਮ 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸਬੰਧਤ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਉੱਤੇ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਵੱਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਕਿ ਫੀਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੁਨਾਫਾ ਵਾਪਸ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ

11 ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

51. ਆਖਰੀ ਹਮਲਾ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ (ਸਕੂਲ) ਫੀਸ ਦਾ ਖੇਤਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2016 ਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਗੁਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਮਾਰਕੇਡਲੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(b) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਵਿੱਚ ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ "ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ — ਮੰਡੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦਾਨ ਜਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਫੀਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲੋਂ 2016 ਦਾ 2016 ਦਾ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ.

52. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ 2016 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4, 7 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਥੇ ਤੱਕ ਕਿਹੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 13(2) ਅਤੇ 19(1)(ਗ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਸੰਬੰਧਿਤ: ਦੂਜਾ ਸੈੱਟ:

53. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੰਡ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ 18.12.2020 ਨੂੰ ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲਈ ਨਿਆਂਪੀਠ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਥੇ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 09.04.2020, 07.07.2020 ਅਤੇ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

54. 09.04.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ, COVID-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਦਫਤਰ,

"ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ,

ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬੀਕਾਨੇਰ

ਆਦੇਸ਼

ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਅਤੇ ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

1. 15ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ/ਅਭਿਭਾਵਕਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗੂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਅਗਾਊ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜੋ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰੋਲਾਂ ਤੋਂ ਕੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਸ਼ਨ 2020-21 ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਫੀਸਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਅਵਧੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

3. ਲੌਕਡਾਊਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ 2019-20 ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਤੇ ਨੋ-ਡਿਊਜ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਸੌਰਭ ਸਵਾਮੀ)

ਆਈ.ਏ.ਐਸ.,

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬੀਕਾਨੇਰ।

ਨੰ.-ਸ਼ਿਵਰਾ-ਮਾ/ਪੀ.ਐਸ.ਪੀ./ਸਿਕਾਇਤ/ਵੇਤਨ/2019-20

ਮਿਤੀ 09.04.2020"

55. ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੇ 07.07.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਦਫਤਰ,

ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬੀਕਾਨੇਰ

ਆਦੇਸ਼

ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਨੰ.ਪੀ.8(3) ਸਿੱਖਿਆ-5/ ਕੋਵਿਡ-19 ਫੀਸ ਸਟੱਘਨ/2020 ਮਿਤੀ 01.07.2020 ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਅਤੇ ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

1. 15 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ/ਅਭਿਭਾਵਕਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਗਾਊ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮੁਲਤਵੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਫੀਸ ਜਮਾ ਨਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰੋਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਸ਼ਿਵਰਾ/ਮਾ/ਪੀਐਸਪੀ/ਸਿਕਾਇਤ/ਵੇਤਨ/2019-20) ਮਿਤੀ 09.04.2020।

ਸੌਰਭ ਸਵਾਮੀ)

ਈ.ਏ.ਐਸ.,

ਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ,

ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬੀਕਾਨੇਰ।

ਨੰ.-ਸ਼ਿਵਰਾ-ਮਾ/ਪੀਐਸਪੀ/ਸੀ/ਏ-2/60566/2019-20
ਮਿਤੀ 07.07.2020"

6. ਫਿਰ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ 09.04.2020 ਅਤੇ 07.07.2020 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਾਂ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਅਸਥਾਈ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 07.09.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਕੂਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮਾਰਚ 2020 ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਤਿੰਨ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅਸਥਾਈ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਨਿਬੜਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"13. ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

14. ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ; ਇਸ ਅਸਥਾਈ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਜੋ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਅਤੇ ਲੌਕਡਾਊਨ ਕਾਰਨ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਆਈ ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਨਵਾਰੇਸਟਭਾਈ ਕਾਨੂਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ 2 ਹੋਰਾਂ: ਆਰ/ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 142 ਦੇ 2020 ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਕਿ 31.7.2020 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਸਕੂਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ: ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 7409/2020 ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਕਿ 30.6.2020 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਰਜਤ ਵਾਟਸ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ: ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2977/2020 ਜੋ ਕਿ 20.4.2020 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੋਲਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹੇ ਹਨ।

16. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਲਾਗਤ, ਜੋ ਸਕੂਲ

ਸਾਮਾਨਿਆ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਿਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੂਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਲੋਂ ਖਰਚੇ ਗਏ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 2016 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਥੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਖਰਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖਰਚ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਘਰ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਾਮਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਹੋਣ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਲੈਪਟਾਪ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

18. ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਨੀਤੀਆਂ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਪਦਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਘਟਾਉ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 22(ਜੇ) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ-ਰਹਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਪੀੜਾ ਦੇ ਘਟਾਉ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ.

19. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਥਿਤੀ ਸਾਮਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਸਕੂਲ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕੁੱਲ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ 70% ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ 70% ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਮਾਰਚ, 2020 ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ(ਆਂ) ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਿੰਨ ਕਿਸਤਾਂ ਨੂੰ 30.9.2020 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ, ਦੂਜੀ ਕਿਸਤ 30.11.2020 ਨੂੰ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਕਿਸਤ 31.1.2021 ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਰਿਮ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

20. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਟੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤਦਰਥ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ।"

57. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਕ੍ਰਾਸ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 01.10.2020 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ 12.10.2020 ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਈ ਵਕੀਲਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਮਿਲੇ ਕਿ ਉਹ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 14.10.2020 ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20.10.2020 ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ

16.10.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰ-ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ 2020-21 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ/ਨਾਨ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਾਪਿਆਂ/ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲੇ 23.10.2020 ਨੂੰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਆਦੇਸ਼"

23/10/2020

ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਲੌਕਡਾਊਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 2 ਨਵੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾਕਰ ਸ਼ਰਮਾ ਸੀਖਿਆ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਯ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ।

ਨਿਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 28.10.2020 ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਨਿਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 02.11.2020 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

03.11.2020 'ਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ"

58. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ 3.11.2020 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 28.10.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬੀਕਾਨੇਰ

ਆਦੇਸ਼

ਮਾਨਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡੀਬੀ ਖਾਸ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 637/2020 ਸੁਨੀਲ ਸਮਦ੍ਰੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਾਸ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਮਿਤੀ 23.10.2020 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ 2020-21 ਲਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 28.10.2020 ਤੱਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਮਾਨਯੋਗ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਜੈਪੁਰ ਦੁਆਰਾ 23.10.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਪੀ.8(3) ਸਿੱਖਿਆ-5/ਕੋਵਿਡ-19 ਫੀਸ ਸਥਗਨ/2020 ਮਿਤੀ 28.10.2020 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ 2020-21 ਲਈ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ/ਅਭਿਭਾਵਕਾਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

ਏ - ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਖੁੱਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

1. ਸਕੂਲ ਮੁੜ ਖੁੱਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

2. ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਬੀਐਸਈ ਨੇ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਕਲਾਸ ਲਈ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ 30% ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 70% ਸਿਲੇਬਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਪਿਛਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ 70% ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੇ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਕਲਾਸ ਲਈ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ 40% ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 60% ਸਿਲੇਬਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਪਿਛਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ 60% ਹੋਵੇਗੀ।

3. ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਕਲਾਸ 1ਲੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਦੇ ਘਟਾਉ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਜੋ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਭਿਭਾਵਕ/ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ/ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

5. ਪਿਛਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਰਦੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਾ ਹੋਏ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ, ਖੇਡ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਪਾਠਕ੍ਰਮਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ ਫੀਸ, ਬੋਰਡਿੰਗ ਫੀਸ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਫੀਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

7. ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਅਭਿਭਾਵਕਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

8. ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਵਾਜਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਲ ਵਾਹਨੀ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਚਾਰਜ਼ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਗਏ ਆਵਾਜਾਈ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਵਾਜਾਈ ਫੀਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

9. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ COVID-19 ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

10. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ SOP ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬੀ - ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

1. ਸਕੂਲ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ।

2. ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚਿਤ ਕਰਾਉਣਾ ਅਰਥਾਤ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਫੀਸ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਜੇਕਰ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ/ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ 60% ਹੋਵੇਗੀ। ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ, ਅਭਿਭਾਵਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਚਾਰਜ਼ ਵਸੂਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

4. ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ, ਤਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੂਰਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਕੂਲਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਅਤੇ ਆਫਲਾਈਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਗੇ।

5. ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਲਕ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਭਾਵਕਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਸ/ਕਲਾਸਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

7. ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੀ - ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ

1. ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਨ) 2016 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2017 ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਹੀ ਉਕਤ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੀਸਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਫੀਸ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਏਗੀ।

2. ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੁੱਲ ਫੀਸ ਅਤੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਹਰ ਇੱਕ ਅਭਿਭਾਵਕ ਨੂੰ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ/ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਫੀਸ ਦੀ ਰਸੀਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਰਸੀਦ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਘਟਾਈ ਗਈ ਫੀਸਾਂ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ।

4. ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਭਿਭਾਵਕ ਫੀਸ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰ ਮਾਮਲਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਵੇਗੀ।

5. ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ 2019-20 ਲਈ ਬਾਕੀ ਫੀਸ (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਕੂਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹੇ) ਬਰਾਬਰ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅਭਿਭਾਵਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਕਿਸਤ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫੀਸ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਪੈਸਿਟੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ COVID-19 ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਛੰਟਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਪੱਧਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ।

(ਸੌਰਭ ਸਵਾਮੀ)
ਆਈ.ਏ.ਐਸ.
ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ
ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬੀਕਾਨੇਰ

ਨੰ.-ਸ਼ਿਵਰਾ-ਮਾ/ਪੀ.ਐਸ.ਪੀ/ਸੀ/ਏ-2/60566/2019-20
ਮਿਤੀ 28.10.2020"

59. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਬਸਤੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28.10.2020 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28.10.2020 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

60. ਤਦਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ 18.12.2020 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28.10.2020 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸੀ ਜੋ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ, 200521 ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28.10.2020 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਾਂ) ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਖਾਮੀਆਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਔਪਚਾਰਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਜਬੂਰ ਸੀ ਇਸਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਖਾਤਾ। ਅੱਗੇ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪੈਟਰਨ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਕਟੌਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ 2016 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ ਫੀਸ ਦੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ:

“ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਾਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

I. ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਹੇਠ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

II. ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦੇ ਖਾਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ 2016, ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲਾਂ (ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ) ਨਿਯਮ 2017 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ।

III. ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ, ਇਹ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ COVID-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ 2020-2021 ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨਗੇ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਕੂਲ (ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 2016 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਸਮੇਤ। ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

IV. ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਸ ਖਾਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ ਅੰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਰਲੇਖ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(4) ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

V. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਮਾਪੇ ਇਸ ਖਾਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫੀ ਰੈਗੁਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ/ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ/ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਪਰੋਕਤ ਖਾਸ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

VI. ਸਿੱਖਿਆ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 07.09.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

61. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ 09.04.2020 ਅਤੇ 07.07.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਸਮਾਂ ਦੇ ਬਹਾਵ ਕਾਰਨ ਹੱਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਕੇਵਲ

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 2020-21 ਸਿੱਖਿਆ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਮੇਤ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

62. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ (ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ) ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 28.10.2017 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 2018-19, 2019-20 ਅਤੇ 2020-21 ਲਈ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਵਰ੍ਹਾ 2020-21 ਦੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28.10.2020 ਜੋ ਕਿ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

63. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ "ਆਪਣੇ ਆਪ" ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਪੇਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਲਾਕਡਾਉਨ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਤ ਸਿੱਖਿਆ ਵਰ੍ਹਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਨੂੰ ਮੋਡੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਸੋਧ/ਘਟਾਉ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੋਰਮ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ — ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ। ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚੋਲਣ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ। ਉਹ ਨਿਰੀਖਣ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੋਧ/ਘਟਾਉ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਚਰਜ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖਤ ਇਕਸਾਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨ ਲਿਆ ਕਿ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ, 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

64. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ। 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭਰੋਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ 28.10.2020 ਦੇ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਦੇਸ਼, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ,

ਅਸਮਾਨਜਸ, ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਧਾਰਾ 8 ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ 28.10.2017 ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਾ 2020-21 ਲਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਵਿੱਚ।

65. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭਰੋਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸਲਾਹ ਹੈ। 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 6(3) ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਾ 2020-21 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਘਟਾਈ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬੋਰਡ ਨੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਆਨਲਾਈਨ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ/ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ "ਕੈਪੈਸਿਟੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਫੀਸ" ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਕੈਪੈਸਿਟੀ ਬਿਲਡਿੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੱਥਾਤਮਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਚਿੰਤਤ ਸਕੂਲ ਨੇ ਸੰਬੰਧਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਿਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਿਆ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ (ਬਾਰ-ਬਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ) ਖਰਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

66. ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 28.10.2020 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਦੱਸੇ ਗਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੰਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤੰਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ।

67. ਅਜਿਹੀ ਆਫਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ "ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ" ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਤਰੀਕਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਈ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਚਿੰਤਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ, ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਆਫਤ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਨਿਵਾਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮੁਸੀਬਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਰਣ ਉਪਾਅਾਂ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀਦਾਰ ਆਫਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਆਫਤ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਭਾਵ, ਚਿੰਤਤ ਪੱਧਰ ਤੇ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮੁਸੀਬਤਾਂ — ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ — ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਫਤ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, 28.10.2020 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਵੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ

ਰੱਖਦਾ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈ।

68. ਰਾਜਸਥਾਨ ਮਹਾਮਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਐਕਟ, 202022SUPERSCRIPT ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। 2020 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 2020 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਾਯਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ) ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4(2)(g) ਵਿੱਚ ਆਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੀਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਨਿਯਮਨ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਬਾਰੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ।

69. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਤਾਂ 28.10.2020 ਨੂੰ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖਰੇ ਉਤਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

70. ਅਲਪਸੰਖਿਅਕ ਨਿਜੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 30(1) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 19(1)(g) ਅਤੇ 30 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ23 (ਸੁਪਰਾ), 24. ਇਨਾਮਦਾਰ24 (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮਾਡਰਨ ਸਕੂਲ25 (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨਿਯਮਨ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ — ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਸੌਟੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆਈ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਾਹਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ 20.05.2020 ਨੂੰ ਰਾਮਾਇਆ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਲਾ26 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਾਧੂ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਫੀਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ/ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰਜ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮਾਤਰਾ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੈ ਸਕੂਲ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਗੈਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹੈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੋ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਦਿੱਲੀ27 ਨੇ 24.04.2020 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਪ੍ਰਮਤੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਟਰੱਸਟ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ & Ors. ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. 28 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰਟੀਈ ਐਕਟ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਰ.ਟੀ.ਈ. ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ 25 ਫੀਸਦੀ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਯੂਨਿਟ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਆਂ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ SLFC ਜਾਂ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰੋ ਅਥਾਰਟੀ.

71. ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਕਡਾਉਨ ਕਾਰਨ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ, ਮਾਪੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 09.04.2020 ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 07.07.2020 ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ। 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਿਟਿਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 38 ਅਤੇ 39 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਕੀਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ ਜੋ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੰਦਲਾਲ ਜੈਸਵਾਲ & ਹੋਰ ਅਤੇ ਪਠਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਸੁਲੇਮਾਨ ਰਹਮਤਖਾਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ & ਹੋਰ, ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ।

72. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾਵਾਂ 38 ਅਤੇ 39 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਯਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਲੈਕਡਾਊਨ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹਨ।

73. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਖੁਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸ੍ਰੋਤ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ & ਅਨੁ. ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰ ਪੰਚਾਇਤ & ਅਨੁ., ਐਮ.ਟੀ. ਖਾਨ & ਅਨੁ. ਬਨਾਮ ਐ.ਪੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ & ਅਨੁ. ਅਤੇ ਐਨ. ਮਾਨੀ ਬਨਾਮ ਸੰਗੀਤ ਥੀਏਟਰ & ਅਨੁ. ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

74. ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 23.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਪੇਰੈਂਸ ਪੈਟ੍ਰੀਏ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਫਰਜ਼। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਭਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੇਰੈਂਸ ਪੈਟ੍ਰੀਏ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਸ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੱਥ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਲਈ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੀਤੀ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗ ਹੈ।

75. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲੋਂ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

76. ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਤੱਕ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 08.02.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰੀ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਲਾਗਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਣ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਕਾਈ ਲਾਗਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣਾ ਜਟਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮਾਂ ਖਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।

77. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤੀ ਸੁਝਾਅ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:

“5. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੀ ਢਾਲਣ ਬਾਰੇ”

> ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 09.04.2020 ਅਤੇ 07.07.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਆਪਣੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਖਤਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਉਂਦੀਆਂ। 09.04.2020 ਅਤੇ 07.07.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸਰਕੁਲਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

> 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰਾਹਤ, ਸਰਬੋਚਚ ਨਮਰਤਾ ਨਾਲ, ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ:

(a) ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇਗਾ (a) ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਾ 2020-21 ਲਈ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਕੋਵਿਡ ਵਰ੍ਹਾ (2020-21) ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(b) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ ਅਤੇ ਘਟਾਏ ਗਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਨਿਆਂਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(c) ਸਕੂਲ-ਪੱਧਰ ਦੀ ਫੀਸ ਕਮੇਟੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ।

(d) ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ 2020-21 ਸਿੱਖਿਆ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਫੀਸ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਅਕੇਲੇ) 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

(e) ਇਸ ਲਈ, 2021-22 ਲਈ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਾਮਾਨਿਆ ਤੌਰ ਤੇ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਤਿਮ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ ਵਰ੍ਹੇ 2020-21 ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

78. ਮਿਸ ਪ੍ਰਗਿਆ ਬਾਘੇਲ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਦੇ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਇੱਕਪਾਸ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ, ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਣ।

79. ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ (ਸੁਸ਼ੀਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ) ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਨਤਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਜੋ ਕਿ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਹੈ। ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਢਾਂਚਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਬੋਰਡਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਨਾ ਹੀ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਿਆਰੀ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੀ ਕੋਈ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਬੋਰਡਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾਸਾਂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੀਸ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਓ.ਆਈ.ਐਸ. ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਚਾਰਜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਏ ਗਏ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

80. ਹਸਤਕਸ਼ੀਪੀ - ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮਾਪਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਨ। ਹਸਤਕਸ਼ੀਪੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਂਹ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।

81. ਅਸੀਂ ਸੁਨੀਲ ਸਮਦਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੇ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 18.12.2020 ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 28.10.2020 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਉਹ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ 2020-21 ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਫੀਸ ਨਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਚਾਰਜਿਜ਼, ਪਾਣੀ ਚਾਰਜਿਜ਼, ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਵਿਧ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵੱਲ ਵ

82. ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਾਤੀਲਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਚਿਤ

ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਦੇਸ਼ 08.02.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ(ਾਂ). 619/2021

ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 15ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ।

ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ.27907-27916/2019, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 27987/2019 ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 27881/2019, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 2942/2020, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 5902/ 2020, ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ. 6803/2020, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 5470/2020, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 5589/2020, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 431/2021 ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ(ਾਂ). 44/2021 (ਐਕਸ.ਵੀ), ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 577-579/2021 ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ(ਾਂ). 619/2021

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ. 3533 ਦੇ 2021 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਸੁਣੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ, ਚੂੰਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ।

ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ:

(a) ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ਸਕੂਲ ਇਸ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2019-2020 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 2020-2021 ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਾਲ 2019-2020, ਛੇ ਮਾਸਿਕ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ 5 ਮਾਰਚ, 2021 ਤੋਂ ਅਤੇ 5 ਅਗਸਤ, 2021 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ, ਬਕਾਇਆ/ਬਾਕੀ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਤਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭੌਤਿਕ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ (ਸੀ) ਜੇਕਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਪੇ ਸਕੂਲ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ-ਦਰ-ਮਾਮਲਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੇਗਾ।

(c) ਜਿੱਥੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰੇਗਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ.

(d) ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਾਲ 2021-2022 ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(e) ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤਾਂ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ (2021 ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ/ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਫੀਸ/ਬਕਾਇਆ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਗੈਰ-ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਪੇ/ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ।

(f) ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਿਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

(g) ਅਸੀਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਣ-ਸਹਾਇਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਲਾਗਤ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਸਰਕਾਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, 31 ਮਾਰਚ, 2021 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ, 15 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

83. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੈ, ਜਵਾਬੀਆਂ, ਭਾਵ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮਾਪੇ, ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

84. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਪੱਲਵ ਸ਼ਿਸ਼ੋਦੀਆ, ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਪੁਨੀਤ ਜੈਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਰੈਮੀ ਚਾਕੋ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਲਈ, ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲਾਂ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੁਨੀਲ ਸੰਦਰੀਆ, ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

85. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ 28.10.2020 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਧਿਅਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਸਬੰਧੀ ਚੁਣੌਤੀ/ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਾ 2020-21 ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮਝੇ ਨਾ ਜਾਣ।

86. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੌਕਡਾਊਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮੇਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜੀਵਿਕਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ। ਗੰਭੀਰ ਤਣਾਅ ਹੇਠ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੂਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਾਂ) ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨ ਚਰਚਾ ਉੱਭਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 09.04.2020 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 07.07.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ।

87. ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ-ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ-ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 28.10.2020 ਨੂੰ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜੋ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

88. ਰਾਜ ਨੂੰ 28.10.2020 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਚੰਗੇ ਆਸ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ (ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਘੱਟਗਿਣਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ) ਦੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਨਤੀਜਤਨ, ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

89. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਨੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਚਾਰ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਇਹ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਖੀਰਲਾ, ਅਜਿਹਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ 2020 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

90. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸਹੀਅਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

91. 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਲੀਲ ਹੈ। 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"18. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਅਜਿਹੇ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਰ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ।"

ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਅਜਿਹਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

92. 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ 2016 ਅਧੀਨ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਐਸਐਲਐਫਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ ਤੇ ਡੀਐਫਆਰਸੀ ਅਤੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਫੰਕਸ਼ਨਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ, ਫੀਸ ਇਸ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ

ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਤ। ਇਹ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਐਕਟ 2016 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਉਸੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ. ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਿਸ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਈ ਇਸਦੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ, ਦ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 28.10.2020 ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ; ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣ ਲਈ ਢੋਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

93. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ। ਨਤੀਜਤਨ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, 28.10.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

94. ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2016 ਦਾ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਕੋਡ ਹੈ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਜੋ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਮੇਤ ਇਸ ਦੀ ਘਟਾਉਣੀ ਨਿਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਤੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਨਿਕਲੇ।

95. ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮੂਲਚੰਦ ਖਰੈਤੀ ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭਰੋਸਾ34 ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫਾ ਨ ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

96. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਨੀਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਿਸ਼ਾ, ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀ

ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

97. ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਜਵਾਇਆ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ36 ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਏ.ਪੀ.ਡੀ. ਜੈਨ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਭਗਵਤ ਮੋਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ36 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹੀ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਅਰਥਾਤ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਯਾਨੀ 2020 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

98. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਜਬ ਸਬਸਿਸਟਿੰਗ ਕਾਂਟਰੈਕਟਾਂ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਣਿਕ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜਾਂ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ "ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ" ਲਈ "ਦੂਜੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ"। ਇਹ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ—ਪੀਟਰ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਪੌਲ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ (ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਚਿੰਤਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਘਟਾਈ ਗਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ)। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਜਬ ਸਬਸਿਸਟਿੰਗ ਕਾਂਟਰੈਕਟਾਂ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ, ਜੇਕਰ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਲਈ ਅਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਸੀਮ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੈਂਡੋਰਾ ਦਾ ਡੱਬਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਮੇਤ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਧੱਕਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਉਪਾਯ ਬਣਾਉਣਾ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਅਤੇ ਅਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ ਇਮਾਨਦਾਰ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾ ਦੇਵੇਗਾ - ਜੋ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿੰਦਾ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ(ਆਂ) — ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸੇਵਾ(ਆਂ) ਜਾਂ ਮਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਉਚਿਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਣਕ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

99. ਇਹ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ, ਇਹ ਨਿਯਮਨ ਦੀ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ “ਉਚਿਤ” ਅਤੇ “ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ” ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਾਯਤਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਐਕਟ, 1955 ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਚਾਰਣ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ, ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੀ ਘਟਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਬਦਲ ਜਾਵੇ। ਐਕਸ-ਕੌਂਸੇਕੁਵੈਂਟੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

100. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਚੁਕਾਉਣੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਿਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਸਾਲਾਨਾ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਾ 2020-21 ਲਈ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕਿ, ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਖਰਚ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਕਾਉਣੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਹੋਰ,ਇਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਿਸ਼ਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

101. 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਵੇਖਣ ਤੇ, ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 72 ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿੱਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

102. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾ ਦੀਆਂ ਸਮਗ੍ਰੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"23. ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ.— (1) ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਹਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲੱਗੇ।

(3) ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(4) ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ,—

(ਅ) ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਦਾਵਾਂ ਲਈ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ;

(ਬ) ਆਪਦਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਯ;

(ਸ) ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਯਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;"

(ਦ) ਕਸਰਤ-ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਉਪਾਯ ਜੋ ਲਏ ਜਾਣਗੇ;

(e) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਪਬੰਧਿਤ ਉਪਾਯਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ (ਬੀ), (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ;

(f) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ;

(5) ਸੂਬਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਅੱਪਡੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(6) ਸੂਬਾ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਯਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(7) ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੂਬਾ ਯੋਜਨਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਆਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ।

103. 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ. ਦਰਅਸਲ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਆਫ਼ਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 37 ਉਪਾਅ। ਦ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਪਾਅ ਸਿਰਫ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹਨ/ ਕਿਸੇ ਆਫ਼ਤ ਜਾਂ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਸਮੇਤ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਬੰਧਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਰਾਜ, ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਪਾਅ, ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਇਜ਼ ਸਹਾਇਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿੱਧੇ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਕੀਮਤ/ਫ਼ੀਸ ਸਪਲਾਇਰ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਦਾ। ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ 2005 ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਆਫ਼ਤ ਦੇ "ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਭਾਵ" ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ-ਨਿਰਮਾਣ 38 ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਸਮੇਤ 39 ਬੁੱਧੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਪੀ), ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ 40 ਉਪਾਅ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(m) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੋ ਜੋ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਭਾਵ ਐਕਟ 2005 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਐਕਟ 2016 ਅਤੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ 2020-21।

104. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੂਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ

ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਹੈ। "ਆਫਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ.- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਨਾ ਮੰਗੇ,-

xxx

xxx

xxx

(ਡੀ) “ਆਫਤ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਏ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਜੋ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨਾਸ਼, ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਹਰਾਸ਼, ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ;”

105. 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। "ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ.- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਨਾ ਮੰਗੇ,-

xxx xxx xxx

(e) "ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਇੰਕੀਕ□ਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ, ਸਮਨਵਯ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹਨ—

(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪਦਾ ਦੇ ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ;
(ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕਮ ਕਰਨ ਲਈ;
(iii) ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ;
(iv) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪਦਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀ;
(v) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀਦਾਰ ਆਪਦਾ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਪਦਾ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ;
(vi) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਆਕਲਨ ਕਰਨਾ;
(vii) ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ, ਬਚਾਉ ਅਤੇ ਰਾਹਤ;
(viii) ਮੁੜ ਵਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰਨਿਰਮਾਣ;"

106. ਇਹ ਵੀ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਚੇਅਰਪਰਸਨ (ਐਕਸ ਓਫਿਸਿਓ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ। ਧਾਰਾ 18 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"18. ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ।— (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਕਰ

ਸਕਦੀ ਹੈ—

(a) ਰਾਜ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ;

(b) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ;

(c) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ;

(d) ਆਪਦਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਣ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ;

(e) ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਨੂਨ ਦਾ ਸਮਨਵਯ ਕਰਨਾ;

(f) ਮਿਟਿਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਉਪਾਅਾਂ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ;

(g) ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਮਿਟਿਗੇਸ਼ਨ ਉਪਾਅਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;

(h) ਮਿਟਿਗੇਸ਼ਨ, ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਪਾਅਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ।

(3) ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

107. ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"38. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਪਾਅਾਂ ਲੈਣਾ।— (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਪਾਅਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅਾਂ, ਨਾਮਤ:—

(a) ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮਨਵਯ;

(b) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ,

(c) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।

(d) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਫਤ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਘਟਾਉ, ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ;

(e) ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਫਤ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਘਟਾਉ ਦੇ ਉਪਾਅ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ;

(f) ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਫਤਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟ ਕਰਨਾ;

(g) ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ;

(h) ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਰਯਾਪਤ ਚੇਤਾਵਨੀ ਸਿਸਟਮਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ;

(i) ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੇ ਉਚਿਤ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਲਏ ਹਨ;

(j) ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਆਫਤ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫਤ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜਵਾਬ, ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ;

(k) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਫਤ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁੜ ਨਿਰਮਾਣ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(l) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਸਰਦਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਵਧੀਆ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।"

108. ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 39 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"39. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ।—ਹਰੇਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ—

(ਏ) ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ, ਅਨੁਸਾਰ ਕਮੀ, ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ;

(ਬੀ) ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ, ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ;

(c) ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਫੰਡ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ, ਸਮਰੱਥਾ-ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ;

(d) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਦਿਓ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਯੋਜਨਾ, ਅਤੇ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ;

(e) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ;

(f) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਕਮੇਟੀ, ਸੂਬਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਜਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲਈ-

(i) ਘਟਾਉਣਾ, ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਸਮਰੱਥਾ-ਨਿਰਮਾਣ, ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ;

(ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਫ਼ਤ ਤੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ;

(iii) ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ; (ਜੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ;

(h) ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਫਤ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ—

(i) ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੰਚਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ;

(ii) ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣਾ;

(iii) ਨਿਕਾਸੀ, ਬਚਾਅ, ਅਸਥਾਈ ਸ਼ੈਲਟਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ;

(iv) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਆਫਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫਤ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨਾ;

(v) ਅਸਥਾਈ ਪੁਲ, ਜੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਤਰਾਈ ਸਥਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ;

(vi) ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ;

(i) ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ।

109. ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ 2005 ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਇਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"22. ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ।— (1) ਦ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਵਿਚ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੰਸਥਾ ਰਾਜ.

(2) ਉਪ- ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ (1), ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(a) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਨਵਿਤੀ ਦੇ ਸਮਨਵਯ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ;

(b) ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਆਫਤਾਂ ਲਈ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਘਟਾਉ ਲਈ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਪਾਯਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ;

(c) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨਾ;

(d) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ;

(e) ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਦੇ ਸੰਯੋਜਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

(f) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀਦਾਰ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ;

(g) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀਦਾਰ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਮਨਵਯ ਕਰਨਾ;

(h) ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਮਕੀਦਾਰ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ;

(i) ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਆਫ਼ਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ, ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਿਖਲਾਈ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣਾ;

(j) ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ, ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਮਨਵਯ ਕਰਨਾ;

(k) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ;

(l) ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ;

(ਐਮ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਮਾਨਕਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਨਕਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ;

(ਐਨ) ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਸਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਓ;

(ਓ) ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰੋ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅੱਪਡੇਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਪਡੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ;

(ਪੀ) ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਠੀਕ ਹਨ ਅਤੇ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਡ੍ਰਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ਕ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਕਰੋ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜੋ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ।"

110. 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੈਧ ਮੌਜੂਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇਵਲ ਚੇਅਰਪਰਸਨ (ਐਕਸ ਅਫਿਸਿਓ) ਹਨ ਜੋ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਰਾਜ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

"72. ਐਕਟ ਦਾ ਉੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ।— ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ

ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

2005 ਦਾ ਐਕਟ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ [ਧਾਰਾ 2(ਈ)] ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ (ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਮਹਾਮਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

112. ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵ, 2020 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਹੈ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਉਪਾਯ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 2020 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"4. ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਉਪਾਯ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।— (1) ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨਾਲ ਪੀੜਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਹ ਉਪਾਯ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਸਥਾਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਫੈਲਾਉ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਜੋ ਕਿ ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹਨ।

(2) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਉਪਾਯ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ,-

(ਅ) ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਣ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਣ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕੱਠ, ਜਸ਼ਨ, ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ;

(ਬ) ਹਵਾਈ, ਰੇਲ, ਸੜਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕੁਆਰੰਟੀਨ ਜਾਂ ਵਿਛੋਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਹਸਪਤਾਲ, ਅਸਥਾਈ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਘਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਸੰਕ੍ਰਮਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ।

(c) ਜਿੰਨੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਉੰਨੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਰਬੰਦ ਕਰਨਾ;

(d) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ;

(e) ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨਾ;

(f) ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਪਾਸਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨਾ;

(g) ਰਾਜ 'ਚ ਦਫਤਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ;

(h) ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਫਤਰਾਂ, ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ;

(i) ਬੈਂਕਾਂ, ਮੀਡੀਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਖੁਰਾਕ ਸਪਲਾਈ, ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਈਧਨ ਆਦਿ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(j) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਗਏ ਹੋਰ ਉਪਾਯ."

2020 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਯ ਹਵਾਈ, ਰੇਲ, ਸੜਕ, ਹਸਪਤਾਲ, ਅਸਥਾਈ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ "ਟੈਰਿਫਾਂ" ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਫੈਲਾਉ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ 'ਚ ਦਫਤਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਸਦੇ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਟਾਈਮਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਥੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹਾਮਾਰੀ ਰੋਗ ਨਾ ਫੈਲਣ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਟੈਰਿਫਾਂ, ਫੀਸਾਂ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੋ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਨਿੱਜੀ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਖਰੀ ਬਿੰਦੂ ਵੀ ਧਰਾਸਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

113. ਆ ਪ੍ਰਾਇਰੀ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਸਮੇਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ,

ਜਵਾਬਦੇਹ - ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਚੰਗੇ ਆਸਰੇ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ(ਾਂ) ਦੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਾਂ) ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਪਾਅ/ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਤਾਂ ਉੱਤੇ ਛੂਟ ਦੇਣ ਜਾਂ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੰਭਵ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਰੈਂਟ-ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਅਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਨ ਹੱਲ ਲਈ ਮਧਿਅਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

114. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ 28.10.2020 ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅੜਿਆਲ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤੀ ਗਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਾਅ ਲੈਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਕਰੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਰਹੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਜੋ "ਜੀਉਣ ਦੇਓ ਅਤੇ ਜੀਉਣ ਦੋ" ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ ਅਮਲੀਜਾਮਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

115. ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਲਈ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਵੀ ਫੀਸ ਮੰਗਣਾ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੌਕਡਾਊਨ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਾ 2020-21 ਦੌਰਾਨ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ/ਡੀਜ਼ਲ, ਬਿਜਲੀ, ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਲਾਗਤ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਚਾਰਜ, ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਚਾਰਜ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਵਿਧ ਮੱਦਾਂ 'ਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਆਵਰਤੀ ਲਾਗਤ ਬਚਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਬਚਾਏ ਗਏ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਾਗਤ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਰਕਮ ਜੋ ਸਕੂਲ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਣਹਕਦਾਰਤਾ ਕਮਾਈ। ਫੀਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੁਇਡ ਪ੍ਰੋ ਕੁਓ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਕੋਈ ਸਹੀ (ਤੱਥਯਾਤਮਕ) ਅੰਕੜਾਤਮਕ ਡਾਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬਚਤ ਕਿੰਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ। ਗਣਿਤੀ ਸਟੀਕਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਸੀਂ ਮਾਨ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਾਂ) ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 15 ਫੀਸਦੀ ਬਚਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

116. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੌਖਿਕ ਪੱਖ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 08.02.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ/ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਬਚਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ, ਅਸੀਂ ਮਾਨ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 15 ਫੀਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਓਵਰਹੈੱਡਸ/ਖਰਚਿਆਂ ਵੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਰਗੁਮੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮਾਨਣਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਬਚਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ,

ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਕਮਾਉਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਕੰਮ ਚਾਹਵਾਨ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਮਾਨ ਰਕਮ (2020-2021 ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰ੍ਹਾ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦਾ 15 ਫੀਸਦੀ), ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

117. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਣ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਨਾ ਗਏ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਵਿਵਸਥਾ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸਕੂਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ 36,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ), ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੇ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਦਾਨ ਰਹਿਤ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਵਰਤੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ।

(ii) ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ 05.08.2021 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਸਿਕ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ 08.02.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਕੂਲ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ।

(iv) ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ, ਬਕਾਇਆ/ਬਾਕੀ ਫੀਸਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਨਾ ਰੋਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉਸ ਖਾਤੇ ਤੇ ਨਾ ਰੋਕੇਗਾ।

(v) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮਾਪੇ/ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਕੇਸ-ਟੂ-ਕੇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ।

(vi) ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2021-22 ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜਦੋਂ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(vii) ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ/ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਰੋਕਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਫੀਸ/ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਗੈਰ-ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸਬੰਧਤ ਮਾਪੇ/ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਉੱਡਰਟੇਕਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ।

118. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਨਾ ਗਈਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ/ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ 15 ਫੀਸਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਆਮ ਇਕਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ-ਵਾਰ ਅਸਲ ਡਾਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ, ਅਸੀਂ ਨੇ ਇਹ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਚਣਯੋਗ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮਾਪ ਦੇਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਤੋਂ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ 15 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 25 ਫੀਸਦੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2020-21 ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ(ਆਂ) ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੂ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੱਕ ਰੱਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

119. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਆਂ) ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਆਂ) ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

120. ਵਿਛੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 08.02.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (ਗ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਨ/ਸੋਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਬੇਨਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ — ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਣ-ਸਹਾਇਤ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਲਾਗਤ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਕਾਰਨ, 31.03.2021 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਣਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਉਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਚੇਤ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਟੈਟਿਊਟਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਤਤ ਨਿਜੀ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਯੂਨਿਟ ਲਾਗਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਬਿਨਾ-ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ ਲਾਗਤ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਵਿਤਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 2021 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 2020-21 ਤੱਕ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

121. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਦੇਸ਼

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ,

(a) ਅਸੀਂ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ NONEਪਹਿਲੀ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂNONE ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 5 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4, 7 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।NONE

(b) ਹਾਲਾਂਕਿ, NONEਦੂਜੀ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂNONE ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 117 ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਸਮੇਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿਨਾਂਕ 18.12.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ

ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।NONE

NONE(c) ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ(ਾਂ) ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।NONE

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲਾਂ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate